

Fylkesdelplan for lokalisering av varehandel i Oppland

Fylkestinget sluttet seg til planen 14.06.04
Planen er revidert i samsvar med fylkestingets vedtak
og godkjent av Miljøverndepartementet 22.12.04

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Oppland fylkeskommune
Fylkesrådmannen
Serviceboks
2626 Lillehammer

Deres ref
200301644-61

Vår ref
200402888-/OAH

Dato
22 DES 2004

Godkjenning av fylkesdelplan for lokalisering av varehandel i Oppland

Vi viser til brev fra Oppland fylkeskommune datert 7. september. Miljøvern-departementet har behandlet planen i samråd med Samferdselsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

V e d t a k :

Med de forbehold og merknader som er nevnt nedenfor, godkjenner Miljøverndepartementet i medhold av § 19-4 i plan- og bygningsloven og kongelig resolusjon av 16. mars 1990, fylkesdelplan for lokalisering av varehandel i Oppland, vedtatt av fylkestinget 14. juni 2004.

Fylkesdelplanen for lokalisering av varehandel er et oversiktlig og gjennomarbeidet dokument. Den beskriver dagens situasjon og utviklingstrekk for tettstedsutvikling, senterstruktur og service- og handelsvirksomhet i Oppland. Planen fastsetter videre senterstruktur i tråd med fylkesplanen for 2000-2003, sentrumsavgrensninger og retningslinjer for videre kjøpesenterutvikling.

Fylkesdelplanen deler byene og tettstedene inn i tre kategorier handelssentre som vist nedenfor:

1. Lillehammer, Gjøvik, Otta, Fagernes, Raufoss, Gran	Regionale handelssentre
2. Lesja, Dombås, Vågåmo, Fossbergom, Bismo, Vinstra, Hundorp, Ringeby, Vang, Heggenes, Røn, Bruflat, Bagn, Segalstad bru, Øyer sentrum, Dokka, Hov, Lena, Roa, Jevnaker	Kommunale handelssentre
3. Dovre, Nord-Sel, Kvam, Fåvang, Tretten, Follebu, Beitostølen, Leira, Aurdal, Biri, Reinsvoll, Skreia, Brandbu, Grua, Harestua	Lokale handelssentre og bydelssentre

Miljøverndepartementet slutter seg til denne inndelingen av handelssentrene.

Sentrumsavgrensninger er kun fremstilt på kart for Lillehammer og Gjøvik, fordi de anses som mest aktuelle for kjøpesenterproblematikk. I oppfølgingen av planen er det viktig at også øvrige kommuner gjennomfører tilsvarende sentrumsavgrensninger på kart.

Fylkesdelplanen er ikke juridisk bindende, men vil kunne være grunnlag for innsigelse til de kommunale arealplanene.

Det er lagt stor vekt på medvirkning og samarbeid under utarbeidelse av planen. Kommunene, Fylkesmannen, Statens vegvesen, Jernbaneverket og organisasjonene har deltatt i arbeidet. Det har også vært et godt samarbeid med berørte kommuner i forbindelse i planarbeidet. Departementet mener den brede deltakelsen kan bidra til å sikre en god gjennomføring av planen.

Med hilsen

Knut Arild Hareide

FORORD

Ved kongelig resolusjon av 8. januar 1999 ble det med hjemmel i plan- og bygningsloven fastsatt en rikspolitisk bestemmelse om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder. Denne bestemmelsen hadde virkning i 5 år fra 1. februar 1999 til 1. februar 2004.

Fylkesdelplanen for lokalisering av varehandel gir retningslinjer til erstatning for den rikspolitiske bestemmelsen.

Oppland fylkeskommune ønsker med denne planen å bidra til at tettstedene er livskraftige og at folk er minst mulig avhengige av privatbil. Fylkesdelplan for lokalisering av varehandel er ett blant flere virkemidler for å nå disse målene.

Fylkesdelplanen består av:

- Mål for lokalisering av varehandel
- Retningslinjer for lokalisering av varehandel
- Definisjoner og forklaringer
- Kart over handelssentre i Oppland
- Kart over sentrum og bydeler i Gjøvik
- Kart over sentrum og bydeler i Lillehammer

Lillehammer, 14. juni 2004

Audun Tron
Fylkesordfører

Bernt Tordhol
Fylkesrådmann

INNHold

Miljøverndepartementets godkjenningsbrev av 22.12.04	1
Forord.....	3
Mål for lokalisering av varehandel	5
Retningslinjer for lokalisering av varehandel	6
Definisjoner og forklaringer.....	8
Senterstrukturen i Oppland fylke.....	8
Regionale handelssentre	8
Kommunale handelssentre.....	9
Lokale handelssentre og bydelssentre.....	9
Kjøpesenter	10
Bruksareal.....	10
Sentrum.....	10
Handelsomland	11
Handelssentre i Oppland - Kart.....	12
Sentrum og bydeler i Gjøvik - Kart.....	13
Sentrum og bydeler i Lillehammer - Kart	14
VEDLEGG	15
Bakgrunnen for fylkesdelplanen	15
Handelssentre i Oppland - liste	17
Befolkningsprognoser for regionene Diagram	19
Varehandelens dekningsgrad i regionene Diagram	19
Hytter i Oppland Kommunevis oversikt Tabell	20

MÅL FOR LOKALISERING AV VAREHANDEL

- Eksisterende byer og tettsteder skal styrkes og gjøres attraktive som viktige møtesteder for folk.
- Unødig spredning av byer og tettsteder skal unngås.
- Folk skal være minst mulig avhengige av privatbil ved handlereiser.
- Kommunenes politikk for lokalisering, etablering og utvidelse av større kjøpesentre skal samordnes.

Lokalisering av varehandel har avgjørende betydning for i hvilken grad vi kan nå de tre førstnevnte av disse målene.

*CC-martn på Gjøvik
Foto Jarle Wæhler*

RETNINGSLINJER FOR LOKALISERING AV VAREHANDEL

A Kommunal styring

- A1 Lokalisering av varehandel skal omhandles i kommuneplanen.
- A2 Det er i første rekke kommunens eget ansvar å vurdere en etablering ut fra tilgjengelighet, arkitektur og andre hensyn gjennom saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette gjelder uavhengig av om fylkesdelplanen gir føringer for det aktuelle tilfellet.

B Lokalisering

- B1 Varehandel skal så langt det er mulig, lokaliseres sammen med andre sentrumsfunksjoner som privat og offentlig service, forsamlingslokaler, kulturinstitusjoner og kollektivtrafikk-knutepunkt.
- B2 Varehandel skal så langt det er mulig, lokaliseres i eller inntil en by, et bydelssentrum eller et tettsted.
- B3 Handel med varegrupper som ikke er plass- eller transportkrevende (jf. punkt D), skal så langt det er mulig, lokaliseres i sentrum av en by, et bydelssentrum eller et tettsted.
- B4 Når gjennomgangstrafikken er lagt utenom en by eller et tettsted, skal ikke ny varehandel lokaliseres inntil den nye vegen uten at etableringen blir en del av byen eller tettstedet.

C Tilpassing av størrelsen til stedet og handelsområdet

- C1 I sentrum av Otta, Lillehammer, Fagernes, Gjøvik, Raufoss og Gran setter ikke fylkesdelplanen noen øvre grense for størrelsen på kjøpesentre.
- C2 I sentrum av de andre tettstedene som er avmerket på vedlagte kart, "Handelsentre i Oppland", og i bydelssentre som er utpekt i kommunale arealplaner, skal et kjøpesenter ikke være større enn 3000 m² bruksareal.
- C3 Utenfor områder nevnt under C1 og C2, skal et kjøpesenter ikke være større enn 1500 m² bruksareal.
- C4 Større kjøpesentre enn dette kan etableres hvis det kan dokumenteres at etableringens størrelse er tilpasset handelsområdet og forventet befolkningsvekst i dette. Ved vurdering av handelsomland kan det tas hensyn til fritidsbebyggelse og gjennomgangstrafikk, når dette utgjør en vesentlig faktor.
- C5 Er det allerede etablert et kjøpesenter større enn grensene gitt under C2 - C4, skal kommunen i sin arealplanlegging etter plan- og bygningsloven vurdere å sette en øvre grense for samlet bruksareal til detaljhandel med varer som ikke er unntatt etter punkt D.

Forts.

D Plass- eller transportkrevende varegrupper

- D1 Retningslinjenes punkt C gjelder ikke for handel med følgende varegrupper, som er plass- eller transportkrevende:
- Motorkjøretøyer
 - Landbruksmaskiner
 - Trelast og andre byggevarer
 - Varer fra planteskoler/hagesentre
 - Møbler
 - Hvitevarer
 - Brunevarer
- D2 Handel med slike plass- eller transportkrevende varegrupper skal så langt det er mulig, lokaliseres i tilknytning til en by eller et tettsted, og på en slik måte at den kan nås fra hovedvegnettet med minst mulig forstyrrelse av miljøet i byen eller tettstedet.
- Slik handel kan lokaliseres inne i en by eller et tettsted bare hvis den kan nås fra hovedvegnettet uten uakseptable forstyrrelser av miljøet i byen eller tettstedet.

E Samarbeid over administrative grenser

- E1 Ved etableringer som baseres på handelsomland utover kommunegrensen, skal berørte nabokommuner og -fylker, gis anledning til å uttale seg før beslutning fattes.
- E2 Dette er spesielt viktig i Mjøskommunene i forhold til Hedmark fylke og i Hadelands-regionen i forhold til fylkene Buskerud, Oslo og Akershus.

F Virkninger av fylkesdelplanen

- F1 Fylkesdelplanen har retningsgivende virkning for kommunenes og fylkeskommunens planlegging og saksbehandling etter plan- og bygningsloven.
- F2 Hvis arealplaner godkjennes etter plan- og bygningsloven i strid med disse retningslinjene, kan det være grunnlag for innsigelse.

Følgende begreper er forklart nærmere i kapitlet ”Definisjoner og forklaringer”:

- Regionalt handelssenter	- Kjøpesenter
- Kommunalt handelssenter	- Sentrum
- Lokalt handelssenter / bydelssenter	- Bruksareal
	- Handelsomland

DEFINISJONER OG FORKLARINGER

Senterstrukturen i Oppland fylke

Regionsentrene er fastlagt slik i fylkesplanen for 2000-2003:

Region	Kommuner	Regionsenter
Hadeland	Gran, Lunner og Jevnaker	Funksjonsfordeling mellom eksist. sentra langs aksene Brandbu - Roa - Jevnaker
Gjøvik - Toten - Land	Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land	Gjøvik Utfyllende funksjoner i Dokka
Valdres	Etnedal, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Øystre Slidre, Vestre Slidre og Vang	Fagernes
Lillehammer-regionen	Lillehammer, Gausdal og Øyer	Lillehammer
Midt-Gudbrandsdal	Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron	Funksjonsfordeling mellom Ringebu og Vinstra
Nord-Gudbrandsdal	Sel, Vågå, Sjøå, Lom, Lesja og Dovre	Otta

Fylkesdelplanen for lokalisering av varehandel deler byene og tettstedene i tre kategorier:

- Regionale handelssentre
- Kommunale handelssentre
- Lokale handelssentre og bydelssentre

Se kartvedlegg ”Handelssentre i Oppland”.

Regionale handelssentre

Dette er sentre med klare regionale funksjoner.

I sentrum av de regionale handelssentrene begrenser ikke fylkesdelplanen størrelsen på kjøpesentre.

Til denne kategorien hører Otta, Lillehammer, Fagernes, Gjøvik, Raufoss og Gran.

Otta, Fagernes, Raufoss og Gran tas med i denne kategorien med følgende begrunnelse:

- Otta og Fagernes er entydige sentre for sine regioner.
- Raufoss er fylkets tredje største tettsted og har en betydelig handelslekkasje.
- Gran har et tett befolket handelsomland.

Hadeland har stor handelslekkasje mot Oslo og Hønefoss.

I forslag til fylkesdelplan for Hadeland står følgende:

”I Viggadalen har Gran sentrum vokst fram som det viktigste senter for handel og service. For å legge til rette for fortsatt vekst og utvikling i regionen bør Gran sentrum få anledning til å fortsette denne utviklingen.”

Kommunale handelssentre

Med de kommunale handelssentrene menes i denne planen de største tettstedene i kommunen som bør kunne utvikles med hele kommunen som handelsomland.

Ofte, men ikke alltid, vil det kommunale handelssenteret være det tettstedet eller den byen hvor den sentrale kommuneadministrasjonen er plassert.

Det kan også være tilfeller hvor den sentrale kommuneadministrasjonen er plassert på et sted som ikke er naturlig å videreutvikle som handelssted.

Fylkesplanen anbefaler at i sentrum av kommunale handelssentre kan det etableres kjøpesentre opp til 3000 m² bruksareal. Større kjøpesentre kan bare etableres her hvis det kan dokumenteres at størrelsen er tilpasset kommunen som handelsomland.

Kommunale handelssentre fastlegges i kommuneplanen.

Lokale handelssentre og bydelssentre

Med lokale handelssentre eller bydelssentre menes her øvrige tettsteder og bydelssentre som bør kunne utvikles med en del av kommunen som handelsomland.

Tettstedene er avmerket på kartet "Handelssentre i Oppland".

Disse stedene har normalt ikke et influensomland ut over en mindre del av kommunen.

Et lokalt handelssenter eller bydelssenter omfatter sentrumsdannelsen i et mindre tettsted i en kommune eller i en bydel. Senteret dekker primært servicebehovet i en del av en kommune eller i en bydel og har normalt ikke et influensomland ut over dette. Et slikt senter har et dagligvaretilbud og som regel også et mindre utvalg av bransjehandel. Likeså vil ulike typer privat og offentlig service utenom detaljhandelen (helsetjenester, postkontor mv.) gjerne være å finne her.

I sentrum av lokale handelssentre eller bydelssentre kan det ifølge fylkesdelplanen etableres kjøpesentre opp til 3000 m² bruksareal. Større kjøpesentre kan bare etableres her hvis det kan dokumenteres at størrelsen er tilpasset den delen av kommunen som betraktes som handelsomlandet.

Lokale handelssentre og bydelssentre med tilhørende handelsomland fastlegges i kommuneplanen.

Kjøpesenter

Med kjøpesenter forstås detaljhandel i bygningsmessige enheter, eller grupper av slike, som framstår som en enhet.

Utsalg som krever kunde- eller medlemskort for å få adgang, skal betraktes på samme måte som andre utsalg.

Bruksareal

Et kjøpesenters bruksareal omfatter fellesareal og leietakers bruksareal som består av salgsflate, lagerlokale, spiserom/kantine, kontor og eventuelle fellesarealer. Arealer til tjenester som bank, post, vinmonopol, apotek og lignende skal regnes med i bruksarealet. Areal til parkering i parkeringshus er ikke tatt med.

Jf. Miljøverndepartementets rundskriv T-2/2000 om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.

Arealer for øvrig, som benyttes til andre formål enn detaljhandel (for eks. kontorer som ikke er en del av detaljhandelen, boliger, offentlige kultur- og fritidsformål, lege- og tannlegevirksomhet), skal ikke regnes med i bruksarealet.

Sentrum

Sentrum skal inneholde:

- De områdene i byen eller tettstedet som inneholder størst mangfold av aktiviteter innenfor detaljhandel, offentlig og privat tjenesteyting og kultur.
- Områder som i planer etter plan- og bygningsloven er avsatt til forretningsformål, sentrumsfunksjoner eller tilsvarende.
- Det eller de viktigste kollektivtrafikk-knutepunktene.

Rene boligområder skal som hovedregel ikke inngå i sentrum, med mindre de er omsluttet av arealer som er dominert av sentrumsfunksjoner.

Størrelsen på sentrum bør som hovedregel være slik at gangavstander innenfor dette ikke overstiger 1000 m i Gjøvik og Lillehammer, 600 - 800 m i øvrige kommunesentre og lokalsentre og 200 - 300 m i bydelssentre.

Sentralpunktet skal velges slik at kollektivknutepunkt og hovedtyngden av handels- og tjenestevirksomhet blir liggende innenfor disse avstandene.

Enkelte sentrumsområder har en utstrekning som gjør at avstandsnormen overskrides. I slike tilfeller må sentrumsområdet avgrenses skjønnsmessig.

Gjøvik og Lillehammer er de eneste av byene og tettstedene i Oppland hvor sentrum var unntatt fra kjøpesenterstoppen, jf. RPB § 4 punkt I.

Vi antar at kjøpesenterproblematikken i framtida vil vær mest aktuell i og nær byene.

Avgrensning av sentrum i disse byene er mer komplisert enn i de mindre tettstedene, hvor det ofte nærmest sier seg sjøl.

I fylkesdelplanen inngår derfor kart for Gjøvik og Lillehammer som viser:

- Avgrensning av sentrum, det vil si det området hvor fylkesdelplanen ikke setter noen øvre grense for størrelsen på kjøpesentre.
- Bydelssentre og steder som gjerne må utvikle seg til bydelssentre.
- Handelsomland for noen av disse bydelssentrene (eksempler).

Kartskissene som følger fylkesdelplanen, er å betrakte som illustrasjoner. Endringer kan foreslås i forbindelse med revisjon av kommuneplan.

Handelsomland

For et kommunalt handelssenter kan hele kommunen betraktes som handelsomlandet.

Med handelsomlandet til et lokalsenter eller et bydelssenter menes det området som har senteret som sitt mest tilgjengelige. Handelsomlandet må altså avgrenses i forhold til tilstøtende sentre.

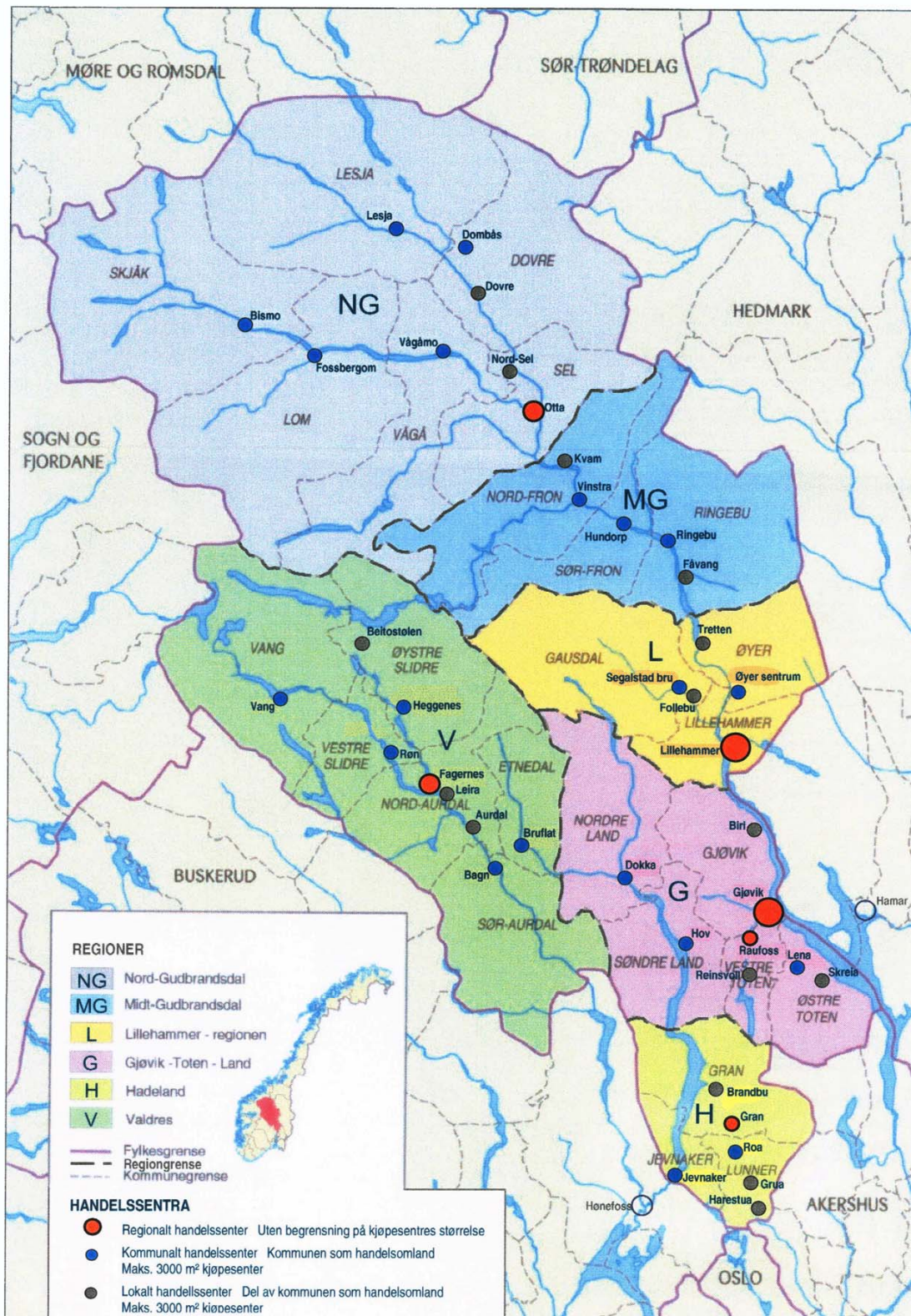
Handelsomlandet bør avgrenses uavhengig av administrative grenser. Det forutsetter samarbeid over kommune- eller fylkesgrenser. Forutsatt slikt samarbeid kan et kommunalt handelssenter tilordnes et handelsomland utover kommunegrensa.

Handelsomlandet bør settes sammen av grunnkretser for enkelt å kunne benytte befolkningsstatistikk fra SSB.

Med handelsomland i denne sammenheng menes noe annet og oftest mindre enn det forretningsmessige handelsomlandet. Det skyldes at en av målsettingene med planen er å begrense kundenes transportbehov ved handling. Handelsomlandet skal avgrenses med tanke på at kjøpesenteret ikke skal planlegges med tanke på å hente kunder fra andre sentres handelsomland.

HANDELSSENTRER I OPPLAND

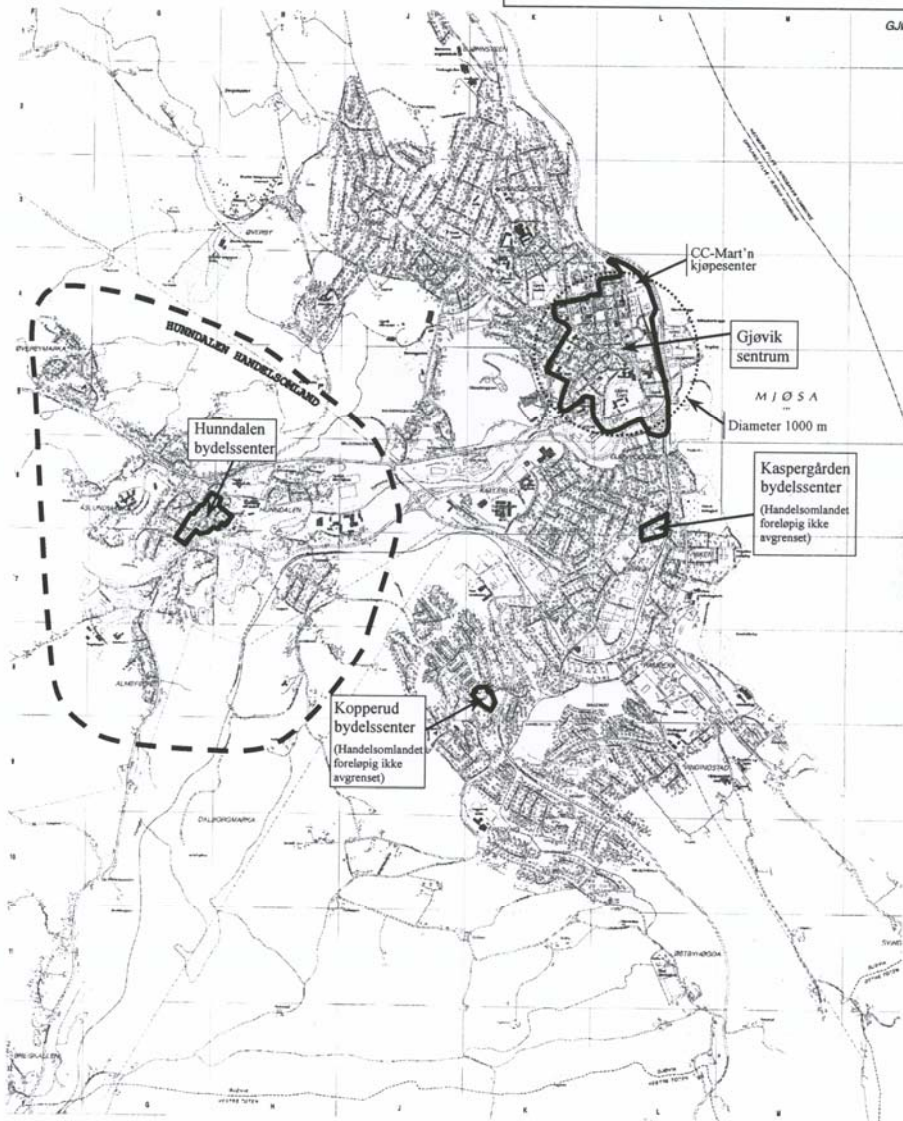
Utenfor sentrum av de tettstedene som er vist på dette kartet, kan det ikke etableres kjøpesentre med bruksareal over 1500 m² uten at størrelsen er tilpasset handelsomlandet. En annen senterstruktur kan foreslås i forbindelse med revisjon av kommuneplan. Dette må skje innenfor rammene av målene og retningslinjene i denne fylkesdelplanen.

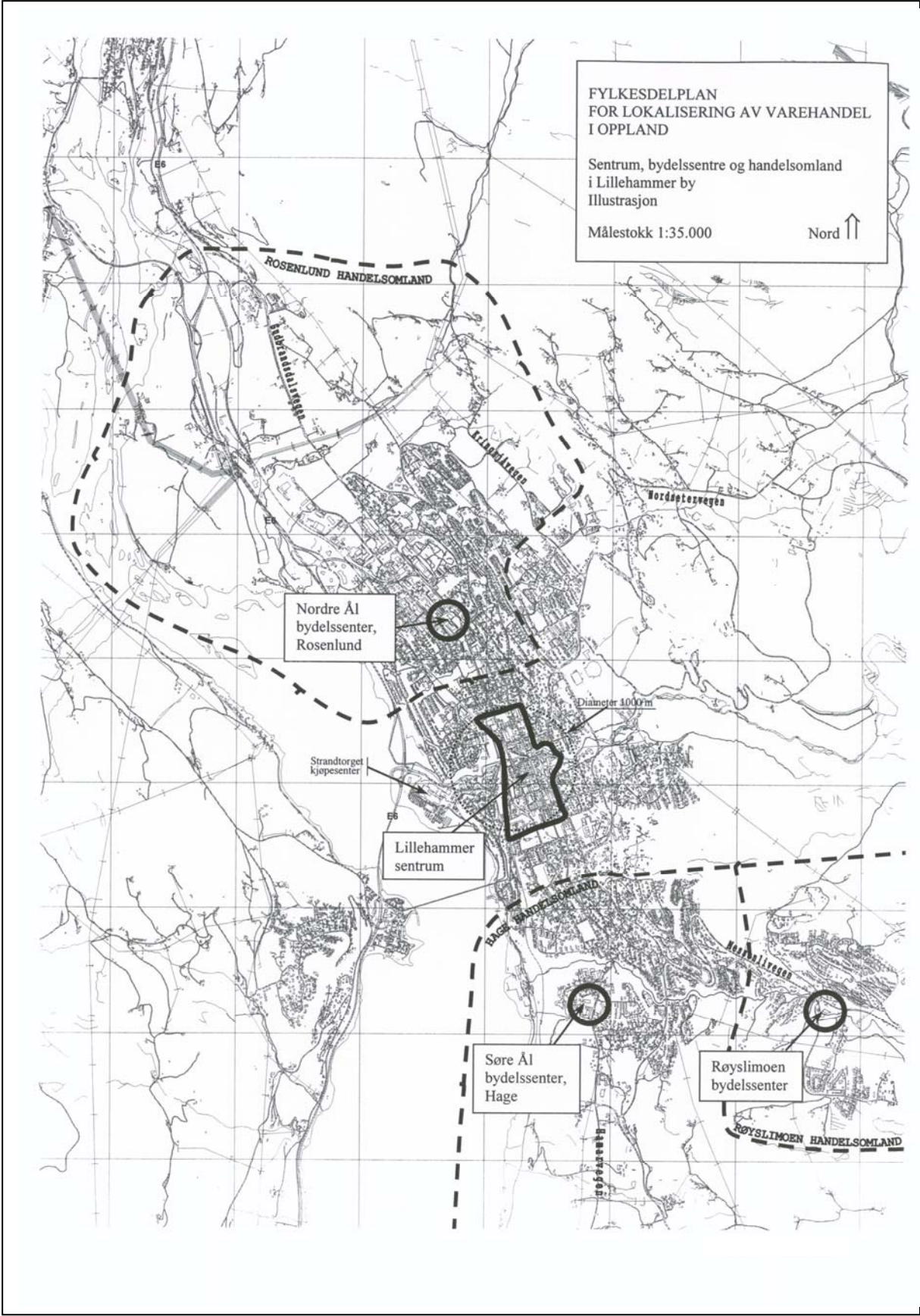

FYLKESDELPLAN
FOR LOKALISERING AV VAREHANDEL
I OPPLAND

Sentrum, bydelsentre og handelsomland
i Gjøvik by
Illustrasjon

Målestokk 1:35.000

VEDLEGG

BAKGRUNNEN FOR FYLKESDELPLANEN

Attraktive tettsteder er viktige for distriktene

Sentrum i byer og tettsteder har store økonomiske, kulturelle og sosiale kvaliteter. Attraktive småbyer og tettsteder medvirker til å opprettholde bosettingen i distriktene.

På 70-tallet opplevde mange tettsteder en vekst. Seinere har trenden snudd og i dag er situasjonen vanskelig for mange av disse. Befolkningen stagnerer eller går ned og ungdom trekkes mot byene og en mer urban livsstil.

Det er mange grunner til dette. Folks trivsel og deres ønske om bosted avhenger bl.a. av de fysiske omgivelsene. Under den raske veksten på 70-tallet mistet tettstedene mange av sine opprinnelige særpreg og kvaliteter. Tilfeldig bebyggelse med til dels dårlig kvalitet, store veganlegg og mye biltrafikk preger mange steder.

Økt satsing på å gjøre eksisterende kommune- og distriktssentre mer attraktive, avlaster utbyggingspresset i og rundt de store byene og medvirker til en mer balansert by- og tettstedsutvikling. Arbeidet med stedsanalyser de siste årene har vist stor interesse for sentrum. Selv om de store byene øker i folketall, er det også flyttestrømmer som går den andre vegen.

Sitat fra Stortingsmelding nr. 28 (97-98), "Om Miljøhensyn i Bolig- og Byggesektoren":

"I arbeidet med en mer bærekraftig by- og tettstedsutvikling legges det vekt på at det utvikles miljøvennlige by- og tettstedsstrukturer på overordnet nivå og at sentrumsområder og lokalsamfunn innenfor byene utvikles i samsvar med prinsippene for en bærekraftig utvikling. Dette innebærer bl.a.:

- *Sterkere regional samordning og styring av lokaliseringer.*
- *Byutviklingen må være areal- og transportbesparende og legge til rette for miljøvennlig transport og begrenset bilbruk.*
- *Byens og tettstedets naturlige sentrum og den regionale senterstrukturen må styrkes."*

"Siktemålet er å utvikle fremgangsmåter for strategisk areal- og transportplanlegging i viktige transportkorridorer og byregioner, dvs planlegging på et overordnet nivå som grunnlag for mer detaljerte beslutninger om arealbruk og enkeltprosjekter fattes. Det legges vekt på at planarbeidet formaliseres, bl a ved økt bruk av fylkesdelplaner."

Varehandelens lokalisering har stor betydning for tettstedsutviklingen

Viktige forutsetninger for livskraftige byer og tettsteder er god tilgjengelighet og samlokalisering av boliger, kulturtilbud, handel og annen tjenesteyting. Samlokalisering av disse funksjonene gir en verdifull synergieffekt. Funksjonelle kollektivtrafikk-knutepunkter kan best etableres i sentrum av byer og tettsteder. Derfor er disse områdene godt tilgjengelige også for de som ikke har privatbil.

På 1980-tallet ble det i Norge bygd flere kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder. De ble ofte lokalisert langs de mest trafikkerte trafikkløpene. Handelen ble dermed i mindre grad samlokalisert med andre funksjoner, slik som nevnt ovenfor. Dette medførte flere uheldige konsekvenser for mange av de byene og tettstedene som ble berørt:

- Handels- og servicefunksjonene i de sentrale områdene ble svekket.
- De sosiale og kulturelle funksjonene ble svekket.
- Mange gater og torg ble nærmest folketomme.
- De handlende ble mer avhengige av bil.

Denne utviklingen måtte reverseres.

For å opprettholde og styrke tettstedene og byenes sentrum som det viktigste møtested for befolkning, handel og kulturaktiviteter, er det påkrevd med en kombinasjon av tiltak. Offentlige føringer for lokalisering av vareandel er et slikt tiltak.

”Rikspolitisk bestemmelse om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder” ble fastsatt ved kongelig resolusjon 08.01.99 med virkning i 5 år fra 01.02.99 til 01.02.04. Det er hensikten at fylkene i løpet av denne perioden skal vedta fylkesdelplaner til erstatning for den rikspolitiske bestemmelsen.

Foreliggende plan erstatter den rikspolitiske bestemmelsen for Oppland fylke og legger føringer for saksbehandling etter plan- og bygningsloven.

HANDELSENTRE I OPPLAND - LISTE

Utenfor sentrum av de tettstedene som er med i denne lista, kan det ikke etableres kjøpesentre med bruksareal over 1500 m² uten at størrelsen er tilpasset handelsområdet.

Lista er foreløpig og kan foreslås revidert i forbindelse med høring av fylkesdelplanen og ved revisjon av kommuneplan.

Region	Kommune	Tettsted	Folke- mengde (1)	Areal km ² (1)	Inn- byggere per km ² (1)	Sentrums- kategori (2)	
Nord- Gudbrandsdal	Sel	Otta	2 375	2,59	917	R	
	Vågå	Vågåmo	1 462	1,87	781	K	
	Dovre	Dombås	1 085	1,63	666	L	
	Lom	Fossbergom	835	1,55	540	K	
	Sel	Nord-Sel	586	1,28	457	L	
	Skjåk	Bismo	563	1,06	533	K	
	Dovre	Dovre	363	0,77	472	K	
	Lesja	Lesja	218	0,43	503	K	
Midt- Gudbrandsdal	Nord-Fron	Vinstra	2 439	2,77	880	K	
	Ringebu	Ringebu	1 358	1,97	691	K	
	Nord-Fron	Kvam	825	1,37	600	L	
	Ringebu	Fåvang	698	1,05	662	L	
	Sør-Fron	Hundorp	598	0,99	607	K	
Lillehammer- regionen	Lillehammer	Lillehammer by	18 912	11,43	1 654		
		Bydeler:	Sentrum				R
		Nordre Ål					L
		Søre Ål					L
		Røyslimoen					L
	Øyer	Øyer sentrum	1 641	2,31	710	K	
	Gausdal	Follebu	888	1,05	846	L	
	Øyer	Tretten	871	1,45	601	L	
	Gausdal	Segalstad Bru	854	1,14	749	K	
Valdres	Nord-Aurdal	Fagernes	1 798	2,18	826	R	
	Nord-Aurdal	Leira	833	1,16	718	L	
	Nord-Aurdal	Aurdal	710	1,08	656	L	
	Sør-Aurdal	Bagn	601	0,88	684	K	
	Øystre Slidre	Heggenes	382	0,77	496	K	
	Vestre Slidre	Røn	313	0,65	481	K	
	Øystre Slidre	Beitostølen				L	
	Etnedal	Brufat				K	
	Vang	Vang				K	

Region	Kommune	Tettsted	Folke- mengde (1)	Areal km ² (1)	Inn- byggere per km ² (1)	Sentrums- kategori (2)	
Gjøvik-Land- Toten	Gjøvik	Gjøvik by	17 094	12,13	1 409		
		Bydeler:	Sentrum				R
			Hunndalen				L
			Kirkeby- området				L
			Kopperud- området				L
	Vestre Toten	Raufoss	6 072	5,98	1 016	R	
	Nordre Land	Dokka	2 732	3,09	883	K	
	Søndre Land	Hov	2 049	2,62	781	K	
	Gjøvik	Biri	1 267	1,6	793	L	
	Østre Toten	Skreia	1 197	1,54	779	L	
Vestre Toten	Reinsvoll	1 155	1,34	864	L		
Østre Toten	Lena	1 102	1,57	703	K		
Hadeland	Gran	Brandbu	4 207	5,71	737	L	
	Jevnaker	Jevnaker	4 205	3,38	1 245	K	
	Lunner	Harestua	1 814	1,27	1 425	L	
	Lunner	Roa	1 570	2,18	719	K	
	Lunner	Grua	1 489	0,78	1 918	L	
	Gran	Gran	1 314	1,67	785	R	

(1) Folketall og areal er hentet fra SSB's internettsider pr. april 2003.

(2) Sentrums-kategorier:

R: Regionalt handelssenter. Ingen begrensning på kjøpesenters størrelse.

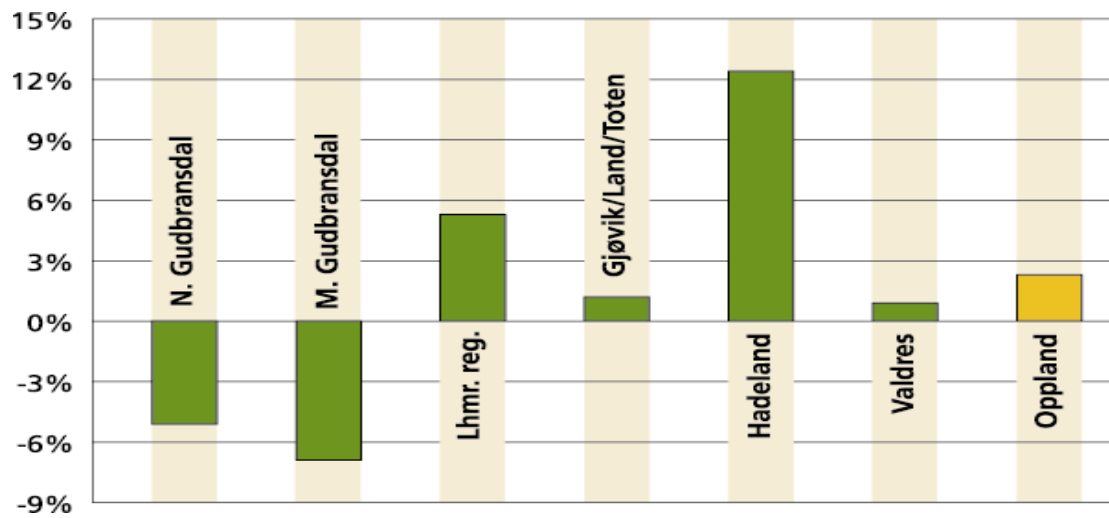
K: Kommunalt handelssenter. Kommunen som handelsomland.

Maks. 3000 m² kjøpesenter.

L: Lokalt handelssenter eller bydelssenter. Del av kommunen som handelsomland.

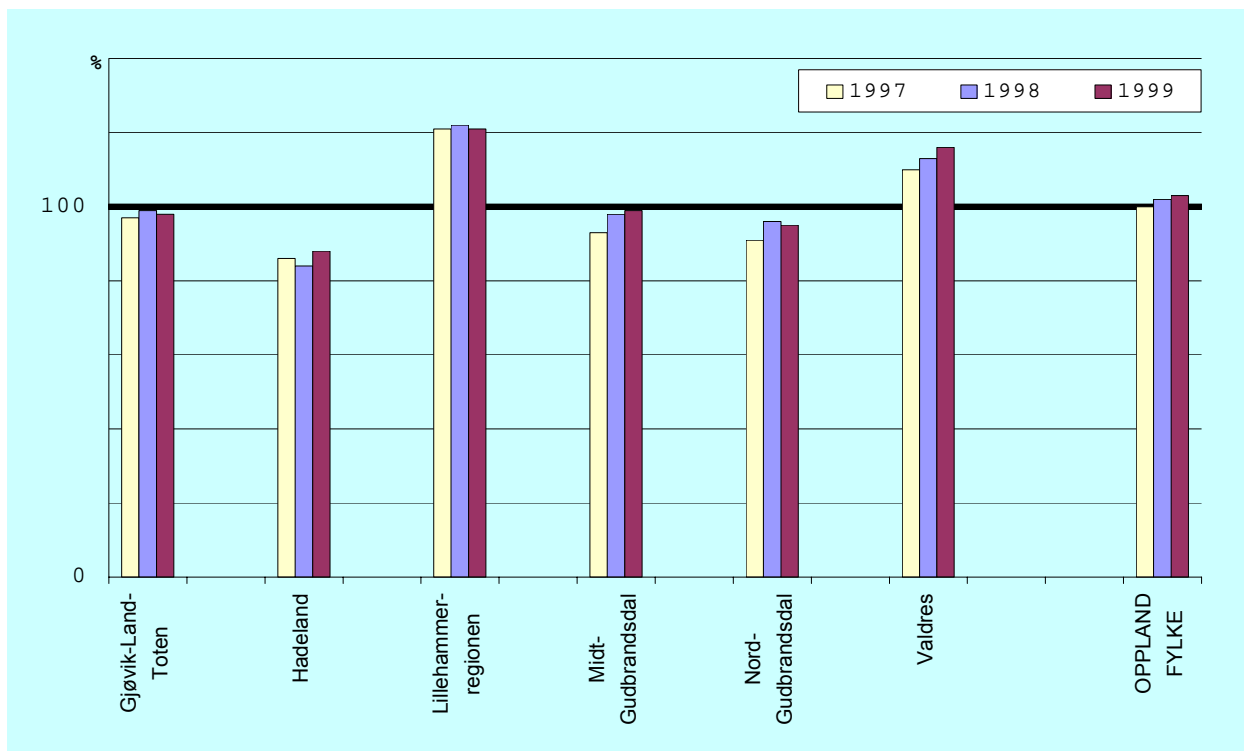
Maks. 3000 m² kjøpesenter.

BEFOLKNINGSPROGNOSER FOR REGIONENE

Kilde: SSB Framskrivning av folkemengda 1999-2050 alt. mmhm

VAREHANDELENS DEKNINGSGRAD I REGIONENE

Kilde: "Detaljhandelen i Oppland" av Vidar Vaneberg, NIBR des. 2002

Dekningsgraden i handelsområdet, D, beregnes slik:
$$D = \frac{\text{Omsetning i handelsnærngen i handelsområdet}}{\text{Forbruk i handelsområdet}} \times 100 \%$$

HYTTER I OPPLAND KOMMUNEVIS OVERSIKT TABELL

Region	Kommune	Antall fritidsbygninger Januar 2004	Antall innbyggere 31.12.2003	Antall hytter i forhold til innbyggertallet
Nord-Gudbrandsdal	Lesja	1 432	2 218	0,65
	Dovre	623	2 895	0,22
	Skjåk	596	2 380	0,25
	Lom	254	2 502	0,10
	Vågå	945	3 794	0,25
	Sel	1 989	6 091	0,33
Midt-Gudbrandsdal	Nord-Fron	1 914	5 935	0,32
	Sør-Fron	1 516	3 317	0,46
	Ringebu	3 055	4 622	0,66
Valdres	Vang	1 311	1 631	0,80
	Etnedal	1 976	1 417	1,39
	Øystre Slidre	2 952	3 111	0,95
	Vestre Slidre	2 164	2 288	0,95
	Nord-Aurdal	3 829	6 560	0,58
	Sør-Aurdal	3 14	3 255	0,10
Lillehammer-regionen	Lillehammer	1 250	25 040	0,05
	Øyer	1 769	4 867	0,36
	Gausdal	1 985	6 212	0,32
Gjøvik-Land-Toten	Gjøvik	877	27 532	0,03
	Vestre Toten	303	12 600	0,02
	Østre Toten	979	14 688	0,07
	Nordre Land	2 070	6 940	0,30
	Søndre Land	1 014	6 008	0,17
Hadeland	Gran	1 399	13 090	0,11
	Jevnaker	342	6 292	0,05
	Lunner	1 204	8 484	0,14

Kilde: GAB-registeret pr. august 2004

Antall hytter i forhold til innbyggertallet har interesse når en skal vurdere om hyttefolket skal regnes med i kundegrunnelaget. Hyttebrukerne bør regnes med hvis det er et vesentlig antall hytter i handelsområdet i forhold til den faste befolkningen.

Følgende pekepinn kan være til hjelp når en skal vurdere om antall hytter i handelsområdet er vesentlig i denne sammenheng:

Hvis antall hytter er tredjeparten så stort som antall faste innbyggere, vil hyttebrukerne bety like mye for kundegrunnelaget som 10 % av innbyggerne.